

Norsk samarbeidsforum for ny rovviltforvaltning,
Arild Strand,
Grøtvedt,
1890 Rakkestad.
e-post: arilstra@online.no
tlf 920.88.892

Det Kongelige Miljøverndepartement,
Postboks 8013 Dep,
0030 Oslo

Høringsuttalelse til ny forskrift om rovvilterstatning for husdyr og tamrein.

Innledning.

Behovet for beitende husdyr kan begrunnes på flere måter, og en av de viktigste er hensynet til landskapstypene våre. I Norge har utmarka vært utnyttet til beite i hundrer av år, og dette har vært en viktig faktor i utformingen av landskapet. Samtidig er beiting en økologisk god måte å utnytte naturens ressurser. Redusert beitebruk de siste 50 årene er en viktig årsak til tap av viktige landskapselementer, i første rekke i Østlandets skogområder og kulturlandskap. Etablering av stadig større rovdyrbestander øker dette problemet, som forsterkes ytterligere dersom rovdyrtapene ikke blir kompensert gjennom en tilfredsstillende erstatningsordning. I tillegg bør det gis erstatning for redusert livskvalitet som følge av den utrygghet som nærværet av de store rovdirene medfører.

En forskrift om rovvilterstatning for husdyr og tamrein må ha som hovedmål å bidra til å opprettholde eller øke beitebruken i Norge, og det er vår mening at dette ikke blir resultatet. Vi framkommer derfor med merknader til den nye forskriften.

Dersom det innføres en risikoerstatning til husdyreiere som bor i rovdyrrområdene, må denne ses som en kompensasjon for den merkostnad dyreholdet påføres i disse områdene. Dersom erstatningen, i for stor grad knyttes til potensiell skade, kan ordningen komme i miskreditt ved at noen får større kompensasjon enn de strengt tatt er berettiget til. Det juridiske grunnlaget synes også tvilsomt.

Ordet ”risikoerstatning” må derfor byttes ut med ”risikokompensasjon”, og ordningen må ikke under noen omstendighet samordnes med ordinær erstatning. Dette gjelder både budsjettmessig og ved behandling av enkeltsaker.

Risikokompensasjonen må ikke medføre redusert erstatning for reelle skader, og statlige kostnader må dermed antas å øke i betydelig grad dersom den nye forskriften vedtas.

På grunn av innebygget urettferdighet og antatt økning i konfliktnivået, vil vi på det sterkeste advare mot å innføre ”risikoerstatning” i den form som fremlagte forskrift medfører.

Merknader til de enkelte paragrafer i forskriften

Endringsforslag er markert ved uthevet skrift.

§ 3 Definisjoner

Punkt b. Det er positivt at jakthunder er definert som husdyr, men i tillegg bør ettersøkshunder komme inn under erstatningsordningen. Det samme gjelder oppdrettsvilt.

I definisjonen bør det ikke stilles krav om at en hund bare er husdyr når den er i bruk. Den er et husdyr om den står i band eller går fritt på gårdstunet også, og angrep fra ulv kan skje hvor som helst og til enhver tid.

Endringsforslag:

I punkt b tas følgende dyregrupper med som husdyr: **ettersøkshund, førerhund og oppdrettsvilt.**

I samme punkt bes følgende strøket: ” **i bruk under lovlig jakt, lovlig trening eller jakthundprøver.** ”

§ 4 Hvem har krav på erstatning

I dag er gjengroing av kulturlandskapet et stort problem, og Norge har, gjennom Den Europeiske Landskapskonvensjonen, forpliktet seg til at alle landskapstyper skal ivaretas. I Europa er dette ansett som så viktig at Det Europeiske Habitatdirektivet åpner for direkte tilskudd til aktivt beitebruk. Samtidig ser vi at meget verdifulle landskapstyper blir opprettholdt av mennesker som av idealisme anskaffer beitedyr. Det er derfor ikke hensiktsmessig at erstatning knyttes til kravet om å kunne motta produksjonstilskudd. Innsparingen vil antagelig bli bagatellmessig, og signaleffekten blir direkte gal.

Endringsforslag:

§ 4 Første avsnitt strykes, og erstattes med: ”**Alle husdyreiere som oppfyller lovens krav til godt husdyrhold kan motta erstatning. Risikokompensasjon tildeles kun de husdyreiere som oppfyller kravene for å motta produksjonstilskudd etter jordbruksavtalen.**”

§ 5 Krav til dyrehold og aktsomhetsplikt

I forslaget til forskrift har fylkesmannen fått ubegrenset rett til å bestemme retningslinjer for aktsomhetsplikten og hva som kan anses som ”rimelig tiltak” Denne retten bør begrenses slik at det ikke legges hindringer for lovlig og rettmessig bruk av et område, f.eks til jakt og til beite. Forskriften må ikke åpne adgang til å bestemme at det er uaktsomt å slippe en jakthund i et rovdyrrområde.

Endringsforslag:

Etter første avsnitt bør det føyes til: ”**Aktsomhetsplikten skal likevel ikke medføre at lovlig bruk av et område blir forhindret.**”

§ 6 Avgrensning i tid

I kystdistriktene er det vanlig at husdyr slippes på beite i april måned, og enkelte besetninger kan gå ute hele året. Det blir derfor helt feil å avgrense erstatningsordningen til perioden fra 1.

mai til 1. november. Av praktiske grunner kan det gjøres slik at skader etter 1. november blir erstattet på neste års budsjett.

Endringsforslag:

§ 6 strykes.

§ 7 Merking av hund

Hunder av blandingsrase blir ikke ført i noe register, og dermed ikke ID-merket. De kan likevel være fremragende jakthunder og på ingen måte verdiløse. Problemet kan løses ved at det gis en minsteerstatning for alle hunder som tas av rovdyr, og at eieren skal fremlegge dokumentasjon for eventuell merverdi.

Endringsforslag:

§ 7 strykes.

§ 8 Rett til risikoerstatning.

Ett av de store miljøproblemene i Norge er gjengroing av landskapstypene, og dette gjelder både i kulturlandskapet og i utmarka. Vi trenger alle typer beitedyr, og alle grasetende husdyr bør gi grunnlag for risikokompensasjon. Det er ikke noe godt argument for utelatelse at skadene på enkelte arter er små. Det er jo bare en fordel både samfunnsøkonomisk og dyreetisk, og økt bruk av slike dyrearter bør stimuleres.

Endringsforslag.

§ 8 endres til: Alle beitende husdyr gir rett til risikokompensasjon ut fra den tidsperioden de beiter i områder med risikofaktor større enn null.

§ 9 Beregning av risikoerstatning

Det er sjelden det er sporsnø i Østfold, og bestandsestimeringen er meget usikker. I beitesesongen vil det, i tillegg til det antall som er registrert, være født nye kull med rovdyr. Dersom det også benyttes minimumstall for bestandene vil dette til sammen medføre en betydelig undervurdering av rovdyrtettheten.

Det er et generelt krav at lokalt nivå skal delta mer aktivt i rovdyrforvaltningen, og før Direktoratet for naturforvaltning lager forslag til forskrift om risikozoner og risikofaktorer må kommunene ha anledning til å gi innspill. Dette skal komme i tillegg til ordinær høringsuttalelse til forslag til forskrift.

Satsene for kompensasjon bør fastsettes i samråd med næringsorganisasjonene

Endringsforslag:

2. setning endres til: Risikoområder med tilhørende risikofaktor og satser pr dyr fastsettes av Direktoratet for naturforvaltning ved forskrift, etter konferanse med aktuelle næringsorganisasjoner.

Etter 2. punktum føyes til følgende: Før forslag til forskrift blir utferdiget skal kommunene ha anledning til å gi sine innspill.

§ 11. Erstatning for dokumenterte rovdyrskader.

Forslaget går ut på at erstatningen skal fastsettes av fylkesmannen, uten forutgående søknad. I praksis kan verdien av dyrene være sterkt varierende, og dette gjelder spesielt jakthunder. Hundeeieren må derfor ha anledning til å dokumentere hundens verdi. Den samme retten bør også andre husdyreiere ha.

Endringsforslag:

Etter første avsnitt føyes det til: ” **Etter eget ønske skal eieren ha anledning til å framlegge dokumentasjon som viser dyrenes verdi.**”

Ordet ”driftsenhet” byttes ut med ”husdyreier”.

§ 12 Søknad om erstatning for udokumentert rovdyrskade

Erstatning for udokumentert skade på hunder kan ikke knyttes til noen driftsenhet, og ordet bør derfor strykes.

Endringsforslag:

Ordet ”driftsenhet” byttes ut med ”husdyreier”.

§ 13. Vilkår for erstatning for udokumentert rovviltsskade.

Udokumenterte skader vil i hovedsak forekomme i utmark, og bortsett fra å fjerne husdyrene, har det så langt vært umulig å bevise at noe tiltak har skadereduserende effekt i utmarka. Vurderingen blir i alle tilfeller så subjektiv at kravet, av hensyn til rettssikkerheten, bør bortfalle.

Udokumentert skade kan også gjelde hund, og krav om forebyggende tiltak kan ikke gjøres gjeldende for jakthunder og ettersøkshunder.

Endringsforslag:

I § 13. punkt b sløyfes ”**med dokumentert skadereduserende effekt**” og ordet ”**driftsenhet**” byttes ut med ”**husdyreier**”.

Følgende setning føyes til i slutten av punkt b: ”**Krav om forebyggende tiltak gjelder ikke hund**”.

§ 14. Fastsetting av erstatning for udokumentert rovviltsskade.

Udokumenterte skader er en skade som kommer i tillegg til det som kan dokumenteres, og fradrag for dokumenterte skader virker direkte ulogisk.

Risikokompensasjon er i praksis en erstatning for de udefinerte ulemper og kostnader som husdyreiere i rovviltområdene har i forhold til dem som lever i rovdyrfrie områder. Forslaget til forskrift medfører at husdyreiere uten skader får beholde denne erstatningen ubeskåret, mens de som er uheldige, og får angrep på buskapen, i tillegg skal straffes økonomisk. Dette vil bli oppfattet som urettferdig, og bringe erstatningsordningen i miskreditt. Det må ikke innføres ordninger som gjør det enda mer vanskelig å få rettmessig erstatning for udokumenterte tap.

Endringsforslag:

§ 14, punkt c sløyfes. Likeledes sløyfes avsnittet etter punkt c.

§ 16. Søknadsskjema og søknadsfrist for erstatning for husdyr.

Søknadsfristen for risikoerstatning bør settes til et tidspunkt nærmere lammingen. Det er da lettere å anslå hvor mange dyr som skal slippes på beite. Den 20. januar er det heller ikke alle eiere som, med sikkerhet, vet hvilke beiteområder som kan benyttes til våren. Sauebeiting blir i mange tilfeller benyttet som skjøtsel av kulturlandskapet, og nye beiteområder kan komme til anvendelse utover sommeren. Søknadsfristen bør settes til samme dato for både tamrein- og sauenæringen

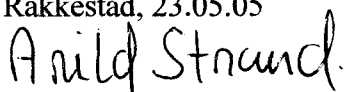
Endringsforslag.

Søknadsfrist for risikokompensasjon settes til 1. april, med mulighet for tilleggssøknader fram til 1. november

Norsk samarbeidsforum takker for muligheten til å gi høringsuttalelse, og nyter sjansen til å minne om Stortingets ønske om at viltlovens nødvergeparagraf blir utredet. Det samme gjelder erstatningsordning for tap av jaktverdier.

For oss er likevel redusert glede over å bo på landsbygda det viktigste, og her kommer alle erstatningsordninger til kort.

Rakkestad, 23.05.05

Arild Strand

Norsk samarbeidsforum for ny rovviltforvaltning